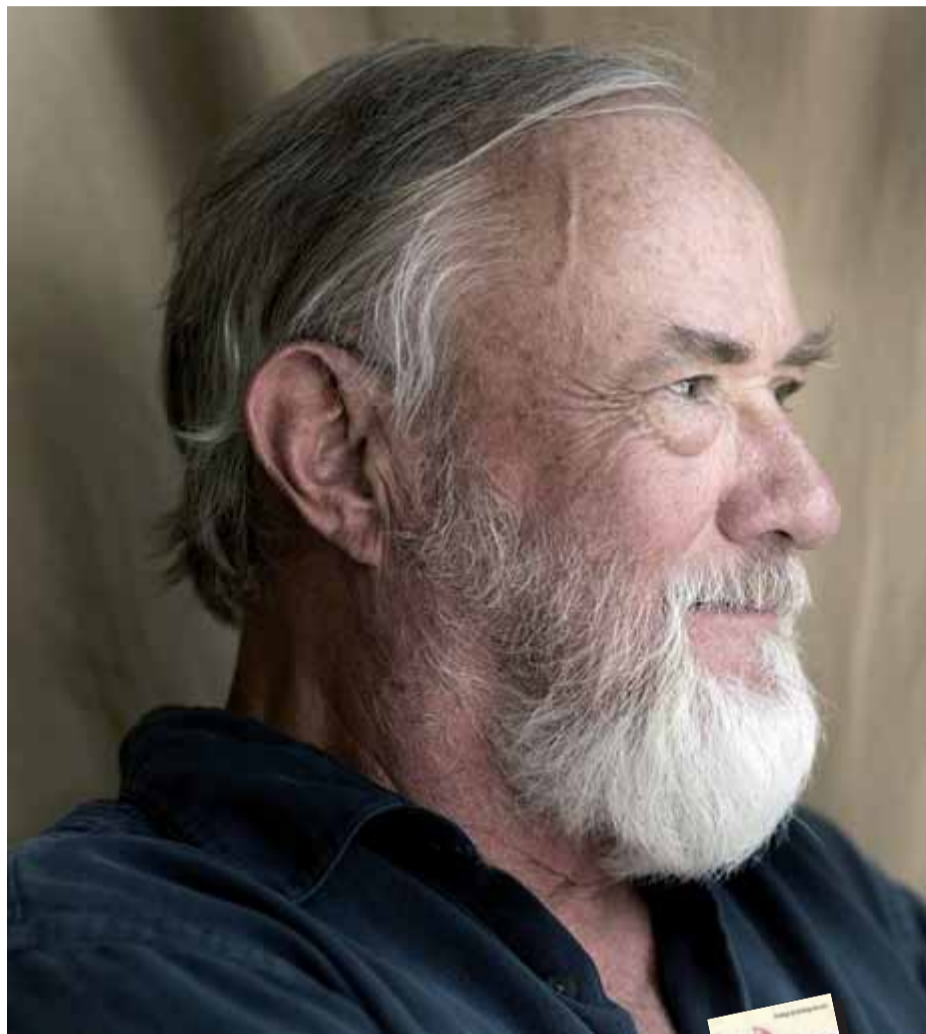

Novel·la David Castillo

Càrrega d'heroïna a l'infern

Fa deu anys, Robert Stone (Nova York, 1937) arribava als aparadors de les nostres llibreries amb *La puerta de Damasco*, una rotunda novel·la ambientada a Jerusalem, que era un viatge a l'interior del personatge principal, un periodista perplex a la recerca de la seva identitat. Stone bastia una trama sobre la complexitat del món, que no exclouia la violència ni l'espionatge. Com en la majoria de les seves narracions, el ritme era trepidant, marcat per la sorpresa i la deriva a l'infern. *La puerta de Damasco* era un nou episodi de l'obra d'un escriptor que havia triomfat als Estats Units a començament dels setanta amb *Dog soldiers*, una novel·la esplèndida que relata la peripècia vital, en capítols alterns i en tercera persona, d'uns personatges decadents, de procedència californiana, que es retroben a Saigon i tenen la gran idea d'introduir tres quilos d'heroïna a Amèrica. Un d'ells és un dramaturg fracassat, que col·labora en una publicació gairebé marginal de Los Angeles. A Vietnam decideix pactar amb un conegut –veterà de guerra i lector de Nietzsche– perquè passi la mercaderia en un vaixell de càrrega de l'exèrcit. El problema apareix quan una sèrie de policies corruptes intercepten la pista de la droga, capturen el periodista, que ha viatjat a Califòrnia en avió, i inicien una frenètica persecució del *marine* i la dona del periodista, que s'ha unit a ell, tant per debilitat sentimental com per addicció als narcòtics. L'argument podria simular una novel·la policíaca o d'aventures, però acaba esdevenint una metàfora sobre la fugida al no-res, la desesperació i el buit existencial. Tot farcit de la música de l'època: Beatles, Bob Dylan, Joan Baez, Johnny Cash, Beach Boys, Credence Clearwater Revival,

Stone reflecteix el drama de la generació del Vietnam PHYLIS ROSE

Dog soldiers Autor: Robert Stone Traducció: M. Antolín i I. Pellisa
Editorial: Libros del Silencio. Barcelona, 2010

Ray Charles i temes emblemàtics com ara *The age of Aquarius* i *The river Valley*.

La novel·la s'inscriu en un gènere molt marcat pel cinema, especialment notable a partir de pel·lícules de l'oest i els *thrillers*, renovats per Quentin Tarantino i Robert Rodríguez. En el terreny literari, la tradició prové de Traven i aconsegueix el zenit amb obres com ara *Un buen día para morir*, de Jim Harrison; *Trilogia de la frontera*, de Cormac McCarthy, i *La última oportunidad*, de Richard Ford. Tenim la referència dels Hemingway, Faulkner, Steinbeck i companyia filtrada per la generació contestatària, que va des dels records de Berkeley i el trauma mortífer del Vietnam fins a la fugida que ens fa aterrar en una comunitat *hippy* a prop de la frontera de Mèxic, on tot plegat esclata en una desembocadura tan determinista com una tragèdia grega. *Dog soldiers* és una obra mestra, amb els dots d'observació característics de Robert Stone, amb escenes memorables com ara el moment en què torturen un dels protagonistes en uns fogons mentre a la televisió s'emet un film de Cary Grant. El contrast entre la vulgaritat de moltes de les situacions i l'ascensió al cel a través d'algunes de les frases lapidàries que inunden el text provoquen la sensació de plenitud dels llibres inoblidables.

Fill d'una mestra esquizofrènica, Robert Stone es va criar en orfenats abans d'allistar-se en els *marines*. Després d'obtenir una beca per al taller d'escriptura a la Universitat de Stanford del recuperat Wallace Stegner, Stone va irrompre amb aquesta novel·la, que va guanyar el prestigiós National Book Award el 1975. Gairebé quatre dècades després, la seva força es manté intacta. Esdevindrà un clàssic de la literatura del segle XX. *

Poesia Anna Ballbona

Llegir més que mai amb els ulls

“si ara dic neu, neva sobre les macades, i enyore el murmur d'aquell rieró i la mística ametlla que tot ho genera”. O “carbonet i paper i un rierol que el travessa”. O també, “darrere del pensament, el blanc obert i les calligrafies emboscades, betum i llapis de plom”. Són tres fragments significatius de l'immens arxipèlag connectat, l'empresa dedica a “imaginar un llenguatge”, que traça Joan Navarro (Oliva, 1951) en el darrer llibre, *A deslloc*. Integrat per poemes en prosa –marca de la casa Navarro–, l'autor s'interroga i ens interpel·la sobre els límits i els viarans del llenguatge. Un exercici que genera tensions, que

tensa al màxim la llengua mateixa per oferir-nos un espectacular catàleg d'imatges.

En referència a *Magrana*, que va significar el celebrat retorn poètic de Navarro, just abans que *A deslloc*, Pep Paré va dir que el llibre havia de ser “llegit, també, amb els ulls, parpelles endins”, com si es tractés d'una pintura. Aquesta afirmació s'ha de redoblar per aplicar-la a aquest darrer volum de poesia de Navarro, que és un dels més destacats representants de la generació dels setanta al País Valencià i que aporta, junt amb altres poetes de la mateixa lleva, una profunda renovació a la poesia escrita al País Valen-

cià. Navarro, que tragina una vasta obra poètica, és un especialista afinat a crear –i fins i tot disparar, atinent al ritme que sap donar-li– imatges sorprenents, que ens remet a un univers molt singular i personalísim, que transcorre per rails onírics i imaginaris. Els poemes en prosa que ofereix són d'una condensació extrema, d'una formada depurada, amb referències literàries constants. Com davant d'una pintura, el lector és cridat a interpretar, a intuir, a jugar i a fer-se seves unes imatges que poden prendre's com a artefactes aïllats, però que formen part d'un tot orquestrat. L'exercici no és fàcil i el lector ha d'estar disposat a avançar

sovint a les palpentes. També és cert que l'adjectivació recargolada de determinats moments pot enfarfegar-lo i en alguns passatges, fins i tot, portar-lo a la desconexió del fil que hi havia establert. Les frases curtes, l'enumeració, la desaparició del verb o la conversió d'aquest en nom, i el reguitzell de dos punts per diverses vegades consecutius poden sorprendre el lector, és cert. Però també és cert que, a pesar d'alguns vaivens, es troba davant d'una aposta contundent i sincera, un simbolisme sense embuts que obté resultats punyents, pels quals dona gust tornar-hi els ulls, rabejar-s'hi i tornar-hi a passar. *

A deslloc
Autor: Joan Navarro
Editorial: Denes València, 2010
Preu: 9,90 euros
Pàgines: 100